

แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” จังหวัดชลบุรี

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) กลายเป็นโรคระบาดครั้งใหญ่ของโลก มีผู้ป่วยกระจายไป ๑๑๘ ประเทศ มีผู้ป่วยเพิ่มกว่าแสนชีวิต ผลกระทบของโควิด-๑๙ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องชะงักงัน การท่องเที่ยวที่เป็นเส้นเลือดสำคัญถูกกระทบ ธุรกิจโรงแรม และการท่องเที่ยวต้องปิดตัวไป สินค้าอุปโภคบริโภคกระทบหนัก หลายบริษัทต้องปิดตัวลง ประกอบกับความตื่นตระหนกของผู้คนที่เกรงว่าสินค้าอุปโภคบริโภคจะขาดแคลน ดังปรากฏการณ์ประชาชนแย่งกันซื้อของในห้างสรรพสินค้าเพื่อไปกักตุน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงพระราชทานแนวทางการสร้างพื้นฐานความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ซึ่งจะเป็นทางออกสำหรับวิกฤตโรคระบาดและปัญหาภัยแล้งที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่

กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้แปลงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในระดับครัวเรือน โดยรณรงค์ให้มีการปลูกผักสวนครัวทุกครัวเรือนทั่วประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครอบครัว และชุมชน โดยเน้นการพึ่งตนเอง และความสามัคคีของคนในชุมชน เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตในครั้งนี้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้ระดับครัวเรือน และลดรายจ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชน

๒.๒ เพื่อสร้างรายได้ระยะสั้นทั้งในระดับครัวเรือนและระดับกลุ่มอาชีพ

๓. เป้าหมาย

ดำเนินการทุกหมู่บ้าน ทุกครัวเรือนในจังหวัดชลบุรี ให้รับรู้และเกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

๕. ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการ

๕.๑ ขั้นเตรียมการ

๕.๑.๑ พัฒนาการจังหวัด เสนอแผนปฏิบัติการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่กำกับงานพัฒนาชุมชน/ปลัดจังหวัด/นายอำเภอ ทราบ

๕.๑.๒ พัฒนาการจังหวัด ชี้แจงผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานเรื่องแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” พิจารณากำหนดเวลา เป้าหมาย และกิจกรรมของจังหวัด เพื่อให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกิดความเข้าใจ ในภาพรวมของกิจกรรม และเริ่มดำเนินการในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓

๕.๑.๓ ให้พัฒนาการจังหวัดถือเป็นโครงการ Quick Win ต้องเห็นผลเร็วและเป็นรูปธรรม พัฒนาการจังหวัดต้องเฝ้าติดตามทั้งจังหวัดในการขับเคลื่อน

- ๑) กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน
 - บูรณาการความร่วมมือขององค์กร (คน/งาน/งบประมาณ/ความรู้)
 - จัดทำแผนปฏิบัติการและปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม
 - รายงานความก้าวหน้าเพื่อเสนอผู้บริหารทุกเดือน
 - ๒) กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
 - ออกแบบการขับเคลื่อนงานให้สำเร็จ และบูรณาการงบประมาณตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมนี้
 - ใช้ระบบ TV-System (Training & Visiting) ให้ความรู้เจ้าหน้าที่ และติดตามตรวจเยี่ยม อ่างน้ำระบบออนไลน์มาปรับใช้ในการวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสนับสนุนการทำงานของพัฒนาการอำเภอและพัฒนาร ให้เป็นรูปธรรม
 - ส่งเสริมผู้นำ กลุ่ม องค์กร เครือข่ายพัฒนาชุมชน และภาคีการพัฒนา เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนกิจกรรม
 - ๓) กลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน
 - สร้างกระแสการรับรู้ โดยทำคลิปเผยแพร่ในช่องทางออนไลน์และออฟไลน์
 - ซึ่เข้าข้อมูลหมู่บ้าน คริวเรือนเป้าหมาย
 - ๔) ฝ่ายอำนวยการ
 - พัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ในการขับเคลื่อนการปลูกผักสวนครัว
 - ให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการเป็น KPI ในการประเมินผลงานเจ้าหน้าที่
- ๕.๒ การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร”**

ที่	กิจกรรม	วิธีการ/กลุ่มเป้าหมาย	การติดตามผล	วันส่งมอบความสำเร็จ
๑.	จะพัฒนาใครเขา ต้องเริ่มจากตัวเราก่อน	กำกับให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกคน ตั้งแต่พัฒนาการจังหวัด/หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย/พัฒนาการอำเภอ จนถึงพัฒนาการปลูกผักสวนครัวอย่างน้อย ๕ ชนิด เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน และสร้างกระบวนการเรียนรู้ในระดับบุคคลก่อนลงไปส่งเสริมให้ประชาชน	ติดตามผลการปฏิบัติงาน รายบุคคลโดย Check List ๒ ประเด็น ดังนี้ ๑. เจ้าหน้าที่ดำเนินการหรือไม่ ๒. ปลูกครบ ๕ ชนิดหรือไม่	๑๕ เมษายน ๒๕๖๓
๒.	ผู้นำต้องทำก่อน	ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรมนี้ คือ ผู้นำต้องทำเป็นตัวอย่าง จึงต้องขอความร่วมมือและเชิญชวนให้ผู้นำร่วมกิจกรรมปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างกระแส และกระตุ้นให้กิจกรรมนี้ขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว ผู้นำต้นแบบกลุ่มที่ ๑ ผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าราชการจังหวัด/ นายอำเภอ/กำนันทุกตำบล/นายกเทศมนตรี ทุกแห่ง/นายก อบต. ทุกแห่ง	ติดตามผลการโดย Check List ว่าผู้นำทั้ง ๒ กลุ่ม ได้ดำเนินการหรือไม่	๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

ที่	กิจกรรม	วิธีการ/กลุ่มเป้าหมาย	การติดตามผล	วันส่งมอบ ความสำเร็จ
๓.	ผนีกกำลัง ตั้งระบบ ทำให้ครบวงจร	<p>ผู้นำต้นแบบกลุ่มที่ ๒</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน - ประธานคุ้มบ้าน - คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล - คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน - ผู้นำ อช./อช. - สมาชิกสภาเทศบาล - สมาชิก อบต. <p>อำเภอวางแผนการขับเคลื่อนร่วมกับส่วนราชการ/ อปท./ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/องค์กรทางศาสนา หน่วยงานในพื้นที่ และภาคีเครือข่าย โดยใช้ข้อมูล แผนที่เดินดินของ รพ.สต. และ จปฐ. โดยดำเนินการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างชุดปฏิบัติการหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน/ส.อบต./ผู้นำที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ โดยมีพัฒนากรร่วมเป็นชุด ปฏิบัติการของทุกหมู่บ้าน ๒. แบ่งหน้าที่ติดตาม และสนับสนุนการ ขับเคลื่อนในสัดส่วนชุดปฏิบัติการ ๑ คน : ดูแล ๕ ครัวเรือน <p>ทั้งนี้ ขอให้อำเภอบูรณาการการทำงานของ เจ้าหน้าที่ กิจกรรม ทรัพยากร (เมล็ดพันธุ์ ต้นกล้า) และองค์ความรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีแผนปฏิบัติการการ ขับเคลื่อนระดับอำเภอ/ จังหวัด ในประเด็นการ บูรณาการคน/งาน/ งบประมาณ/ความรู้ - สร้างกระแสการรับรู้ 	๓๐ เมษายน ๒๕๖๓
๔.	ส่งเสริมการปลูกผัก สวนครัวแบบเข้าถึง ทุกครัวเรือน	<p>ทีมปฏิบัติการหมู่บ้านลงไปให้คำแนะนำและ กระตุ้นปฏิบัติการ โดยทำงานแบบคนจน เน้นการ พึ่งตนเอง อาจให้ความสามัคคีช่วยกันทำใน ลักษณะกลุ่มเล็ก ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คนที่กำลังตัดสินใจทำ ให้กระตุ้นความคิด ให้เรียนรู้จากตัวอย่างในชุมชน เช่น บ้านผู้นำ - คนที่กำลังทำ ต้องติดตามให้กำลังใจ - คนที่ทำสำเร็จ ให้ใช้เป็นตัวอย่างให้กับคนที่ เริ่มต้น <p>ขั้นตอนนี้ ทีมปฏิบัติการต้องหมั่นเยี่ยม เป็นประจำ</p>	<p>ประเมินโดยพิจารณาจาก ร้อยละของครัวเรือนที่ ดำเนินการปลูกผัก สวนครัว</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ดำเนินการ ๙๐ % - ดีเยี่ยม ๒. ดำเนินการ ๘๐ % - ดี ๓. ดำเนินการ ๗๐ % - ผ่าน 	๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓
๕.	สร้างเครือข่าย ขยายผล	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมโยงการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์/ต้นกล้า - แบ่งปันพันธุ์พืชชนิดที่มีในชุมชนให้ชุมชน ที่ขาดแคลนในรูปแบบโครงการทอดผ้าป่าต้นไม้ - เอามือสามัคคีกลุ่มเล็กในชุมชน - สร้างการเรียนรู้ในลักษณะชุมชนนักปฏิบัติ - รวมกลุ่มนำผลผลิตที่เหลือจากการบริโภค ทำบุญ ทำทาน แบ่งปัน ไปแปรรูป และจำหน่าย 	มีการดำเนินกิจกรรม	๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

๕.๓ การคัดเลือกบุคคลต้นแบบและเชิดชูเกียรติ

๕.๓.๑ ผู้ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕.๓.๒ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อน และสร้างต้นแบบในการทำงาน โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

- ๑) ระดับผู้บริหาร ซึ่งกำหนดนโยบายและผลักดันกิจกรรมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
 - ผู้ว่าราชการจังหวัด
 - นายอำเภอ
 - พัฒนาการจังหวัด
 - หัวหน้ากลุ่มงาน
- ๒) ระดับผู้ปฏิบัติการ ที่มีครัวเรือนในความรับผิดชอบปลูกผักสวนครัวเกิน ๙๐ %
 - พัฒนาการอำเภอ
 - นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด
 - นักวิชาการพัฒนาชุมชนอำเภอ
- ๓) ระดับชุมชน ที่มีครัวเรือนปลูกผักสวนครัวเกิน ๙๐ %
 - ตำบล (นายกเทศมนตรี/นายก อบต./กำนัน)
 - หมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน)

๕.๓.๓ อำเภอพิจารณาคัดเลือกบุคคลต้นแบบระดับอำเภอ (๓ ระดับ ๆ ละ ๑ ต้นแบบ) ส่งจังหวัดภายในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ เพื่อจัดทำใบประกาศเกียรติคุณมอบให้บุคคลต้นแบบในที่ประชุมประจำเดือนของหัวหน้าส่วนราชการต่อไป

๖. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

กำหนดตัวชี้วัด ๓ ระดับ ดังนี้

- ๖.๑ ร้อยละ ๙๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านมีการปลูกผักสวนครัว ระดับดีเยี่ยม
- ๖.๒ ร้อยละ ๘๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านมีการปลูกผักสวนครัว ระดับดี
- ๖.๓ ร้อยละ ๗๐ ของครัวเรือนในหมู่บ้านมีการปลูกผักสวนครัว ระดับผ่าน

๗. การติดตามผล

๗.๑ ชุดปฏิบัติการหมู่บ้านติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” และรายงานผลความก้าวหน้าให้อำเภอทราบ

๗.๒ คณะทำงานนิเทศ ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ